

ร่างเสนอเพื่อพิจารณาร่วมกัน

เครือข่ายสันติวิธีและความสมานฉันท์แห่งชาติ

(ยกร่างโดย ประเวศ วะสี)

๖ ธ.ค. ๕๗

ความนำ

อนุสนธิจากการที่เกิดความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนมีผู้เสียชีวิตไปหลายร้อยคน ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนผู้บริสุทธิ์ ตลอดจนผู้ก่อเหตุ อันส่อเค้าว่าจะเป็นชนวนให้เกิดการแตกความสามัคคีและความรุนแรงบานปลายขึ้นในสังคมไทย คณะอาจารย์จากหลายมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งได้เข้าพบพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนายกรัฐมนตรี ผลจากการพบปะกันในครั้งนี้ นอกเหนือไปจาก การร่วมพบนกกระต่ายและส่งใจที่สันติไปให้แก่ประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ยังมีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการตั้ง “คณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติ” ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี และรัฐบาลคงจะตั้งขึ้นในเร็ว ๆ นี้

โดยที่ม็องครุต่าง ๆ จำนวนหนึ่ง ทั้งของรัฐและเอกชน ได้ทำงานในเรื่องสันติภาพและสันติวิธีมาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง และมีความพยายามทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ฉะนั้น นอกเหนือจากคณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติแล้ว น่าจะมีการก่อตัวกันเองเป็น “เครือข่ายสันติวิธีและความสมานฉันท์แห่งชาติ” ที่ทำงานอย่างอิสระ แต่เชื่อมโยงสนับสนุนคณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติ

องค์กรเครือข่ายเริ่มต้น

องค์กรที่อาจเริ่มต้นเครือข่าย ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจ อาจประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธี
๒. ผู้บริหารสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติบางท่าน
๓. ศูนย์สันติวิธี สถาบันพระปกเกล้า
๔. มูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ
๕. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
๖. โครงการวิจัยและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล
๗. ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘. สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๙. ศูนย์สันติวิธี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๑๐. ศูนย์สันติวิธี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๑. มูลนิธิสันติภาพและวัฒนธรรม
๑๒. มูลนิธิเด็ก

๑๓. มุลนิธิสื่อสร้างสรรค์
๑๔. โครงการครอบครัวเข้มแข็ง สถาบันครอบครัวรักลูก
๑๕. เครือข่ายวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพ
๑๖. โครงการชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้: โครงการดับบ้านดับเมืองเรียนรู้วิถีที่ปากใต้
๑๗. กลุ่มศึกษาที่สวนโมกข์
๑๘. โครงการพัฒนาระบบกฎหมายไทย: ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
๑๙. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
๒๐. โครงการสันติวิธี กระทรวงสาธารณสุข
๒๑. เครือข่ายสันติวิธีและความสมานฉันท์ในจังหวัดที่พร้อม และต่อไปทุกจังหวัด
๒๒. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
๒๓. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ศูนย์สันติวิธีในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นอีกเรื่อยๆ หรือองค์กรอื่นใดที่ทำงานด้านสันติวิธีและความสมานฉันท์ สามารถเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้น รัฐบาลก็ร่วมเป็นภาคีหนึ่งได้ จนในที่สุด เครือข่ายสันติวิธีและความสมานฉันท์แห่งชาติ ครอบคลุมทุกปริมณฑลของสังคม

ทุกองค์กรเป็นอิสระ ไม่มีใครขึ้นกับใคร แต่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายด้วยความสมัครใจ อาจร่วมหรือเลิกร่วม หรือร่วมเป็นบางส่วนของเครือข่ายก็ได้ ตามความสมัครใจ

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

เครือข่ายสันติวิธีและความสมานฉันท์แห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริม **รู้ รัก สามัคคี** ตามพระราชดำรัส ให้เกิดขึ้นทั้งแผ่นดิน ทั้งนี้โดยขยายความเพิ่มขึ้น คือ

รู้ หมายถึงรู้ใจตนเอง รู้และเข้าใจเพื่อนมนุษย์ รู้สถานการณ์ความเป็นจริง รู้การแก้ความขัดแย้งด้วยสันติวิธี รู้เหตุปัจจัย แห่งการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ เป็นต้น

รัก หมายถึงมีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อกัน เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน อันเป็นศีลธรรมพื้นฐานของสังคม เป็นต้น

สามัคคี หมายถึงมีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำในทุกพื้นที่ ในทุกองค์กร และในทุกเรื่อง เพื่อสร้างความสงบและความผาสุกในบ้านเมืองของเรา

แนวทางการทำงาน

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนวทางการทำงาน ๑๐ เรื่อง

๑. **เยียวยาความสูญเสียของทุกฝ่าย** เพื่อบรรเทาความทุกข์ และความคับแค้นใจ
๒. **มีการพูดคุยกับทุกฝ่าย** การมีการพูดคุยกับทุกฝ่ายแม้ยังไม่มีข้อตกลง สามารถลดความเครียดแห่งการเผชิญหน้ากันได้
๓. **สถาปนาเขตปลอดการฆ่า (No Killing Zone) ให้ได้** ควรปรึกษาหารือกันระหว่างทุกฝ่ายที่จะสถาปนาเขตปลอดการฆ่าให้ได้ เพื่อลดการขยายตัวของความรุนแรง
๔. **ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อสันติภาพ** โดยใช้หลัก ความจริง ความงาม ความถูกต้องเหมาะสม การมุ่งประโยชน์คือสันติภาพ ลดการสื่อสารเชิงยั่วยุให้เกิดความแตกแยกและเกลียดชัง
๕. **ฝึกอบรมทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งด้วยสันติวิธี** ควรมีการอบรมทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งด้วยสันติวิธีอย่างทั่วถึง โดยให้อันดับความสำคัญแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่รักษาความสงบก่อน
๖. **ศึกษาและส่งเสริมเหตุปัจจัยเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ**
๗. **ส่งเสริมให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม**
๘. **ส่งเสริมให้ศาสนิกของแต่ละศาสนาเข้าถึงแก่นของหลักธรรมของศาสนาของตน ๆ และมีความร่วมมือระหว่างศาสนา**
๙. **ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง** และมีการปรึกษาหารือกันอย่างจริงจังถึงการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
๑๐. **ส่งเสริมกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสันติภาพและสันติวิธี**

เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่าง ในการดำเนินการของเครือข่ายอาจเพิ่มเรื่องอื่นใดที่เป็นประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์

องค์กรต่าง ๆ อาจมีความถนัดและความพร้อมต่างกัน ควรแบ่งกันทำแต่เสริมช่วยกัน

การจัดการ

๑. มีการทำแผนปฏิบัติร่วมกัน
๒. จัดระบบข้อมูลข่าวสารให้รู้ถึงกันและเท่ากันทั้งเครือข่าย

๓. มีการประชุมร่วมกันในหลายรูปแบบ เช่น ตามพื้นที่ ตามกลุ่มองค์กร ตามประเด็น และอาจจัดให้มีการประชุมใหญ่ของเครือข่ายร่วมกัน

๔. ด้านการเงิน แต่ละองค์กรควรพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุด รัฐบาลอาจจัดงบประมาณสนับสนุนตามสมควร หากเป็นการเหมาะสม แผนงานกระบวนการสันติภาพอาจรับความสนับสนุนจากองค์กรที่สนใจด้านสันติภาพ

๕. จัดให้มีคณะทำงานเครือข่าย เป็นผู้ประสานงานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สันติวิธีและความสมานฉันท์แห่งชาติ

หมายเหตุ

ที่ยกวางมานี้เป็นคร่าว ๆ เท่านั้น เพื่อความสะดวกในการตั้งต้นขออย่าได้ยึดมั่นถือมั่นตามนี้มากเกินไป